

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2022r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Piotr Witkowski
Protokolant:	Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 grudnia 2022r. w Suwałkach

sprawy **C. R. i M. W.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o emeryturę pomostową

w związku z odwołaniem C. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 4 lutego 2021 r. znak (...)

oraz w związku z odwołaniem M. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

i z dnia 3 listopada 2021 r. znak (...)

- 1. oddala oba odwołania;**
- 2. zasądza od C. R. i M. W. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. po 180 (sto osiemdziesiąt) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 4.02.2021r. odmówił M. W. prawa do emerytury pomostowej.

W uzasadnieniu wskazał, że zgodnie z art. 4 ustawy z 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2018r. poz. 1924 ze zm.) prawo do emerytury przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31.12.1948r.,
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat,

- osiągnął wiek wynoszący dla mężczyzn co najmniej 60 lat,
- ma okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący dla mężczyzn co najmniej 25 lat,
- przed dniem 01.01.1999r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust. 1 i 3 niniejszej ustawy lub art.32 i art.33 ustawy emerytalnej,
- po dniu 31.12.2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub pracę o szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust. 1 i 3 niniejszej ustawy,
- nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Natomiast Zakład odmówił M. W. przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 4 ustawy, ponieważ po dniu 31.12.2008r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy.

Organ rentowy wskazał też, że zgodnie z art. 4 w związku z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do tej emerytury przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- urodził się po dniu 31.12.1948r.,
- na dzień 1.01.2009r., udowodnił okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 niniejszej ustawy wynoszący co najmniej 15 lat, tj. pracy wymienionej w załączniku 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych,
- osiągnął wiek wynoszący dla mężczyzn co najmniej 60 lat,
- ma okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący dla mężczyzn co najmniej 25 lat,
- przed dniem 1.01.1999r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 niniejszej ustawy lub art.32 i art.33 ustawy emerytalnej,
- nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy

Zakład odmówił M. W. również przyznania emerytury na tej podstawie, ponieważ na dzień 1.01.2009r. nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy, wynoszącej co najmniej 15 lat. Do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 49 ustawy Zakład nie zaliczył okresów 30.01.1980r. do 27.04.1981r. i od 13.05.1983r. do 31.12.2008r., ponieważ pracodawca nie potwierdził, że w tych okresach M. W. wykonywał prace wymienione w załączniku nr 1 lub nr 2 do ustawy pomostowej.

Zgodnie zaś z art. 51 ustawy płatnik składek zobowiązany jest do wystawienia zaświadczenia o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy za okresy przypadające przed 0.01.2009r. (o ile prace te wymienione zostały w załączniku 1 lub 2 ustawy).

Na podstawie dowodów dołączonych do wniosku M. W. udowodnił 38 lat, 4 miesiące i 15 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 24 lata, 4 miesiące i 22 dni okresów pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od tej decyzji M. W. zarzucił jej:

- naruszenie art. 4 pkt. 6 ustawy o emeryturach pomostowych poprzez niezasadne przyjęcie, że po dniu 31.12.2008r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych,

2. naruszenie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych poprzez niezasadne przyjęcie, że na dzień 1.01.2009r. nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 w/ w ustawy, wynoszącego co najmniej 15 lat,
3. bezzasadne uznanie, że niezgłoszenie przez płatnika składek (zakład pracy) do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych pracowników, którzy wykonują pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, jest równoznaczne z niewykonywaniem przez tych pracowników pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze,
4. bezzasadne przyjęcie, że praca, którą od 30.01.1980r. do 20.03.2019r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładzie (...) Sp. z o.o. jako (...), nie była pracą w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W związku z tym wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej od dnia złożenia wniosku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

W uzasadnieniu wywodził, że zarówno przed, jak i po 31.12.2008r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, na okoliczność czego zeznania złożył zawnioskowani świadkowie, jak i on sam. Okoliczność tę ma też potwierdzić dowód z opinii biegłego z zakresu energetyki, elektroenergetyki, elektrotechniki i instalacji elektrycznych, który wykaże, że wykonywał prace jak w załączniku nr 2 pkt. 17 – elektromontera bezpośrednio przy usuwaniu awarii oraz eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem, co poświadcza dokumentacja tego dotycząca związana z jego zatrudnieniem w Zakładzie (...) Sp. z o.o. w upadłości.

Wskazując na dokumentację pracowniczą, szczególnie powołał się na:

- świadectwo pracy z dnia 20.03.2019r., że w okresie od 30.03.1980r. do 20.03.2019r. na rzecz Zakładu (...) Sp. z o.o. wykonywał pracę (...) oraz (...) budowy i remontu sieci transformatorowych i rozdzielczych oraz wykonywał w latach 30.01.1980r. do 31.12.1988r., od 1.01.1989r. do 30.09.1996r., od 1.10.1996r. do 31.01.2012r. i od 1.02.2012r. do 20.03.2019r. pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze;
- zaświadczenie o ukończeniu kursu „Montaż głowic kablowych firmy (...)” i muf przelotowych typu (...) i (...);
- zaświadczenie o ukończeniu kursu „Przygotowanie do samodopuszczeń przy realizacji prac planowanych wykonywanych przy urządzeniach elektroenergetycznych (...) SA Oddział B. przez podmioty zewnętrzne”;
- świadectwo kwalifikacyjne Nr (...) z 17.04.2004r. potwierdzające uprawnienia do zajmowania się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci na stanowisku eksploatacji, odnośnie urządzeń, instalacji i sieci elektroenergetycznych o napięciu nie wyższym niż 1 kV, urządzeń, instalacji i sieci o napięciu znamionowym powyżej 1 kV do 220 kV, sieci elektrycznych oświetlenia ulicznego, aparatury kontrolno-pomiarowej i urządzeń i instalacji automatycznej regulacji, sterowania i zabezpieczeń w/w urządzeń instalacji;
- świadectwo kwalifikacyjne Nr (...) z 27.02.2010r. potwierdzające uprawnienia do zajmowania się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci na stanowisku eksploatacji, odnośnie urządzeń, instalacji i sieci elektroenergetycznych o napięciu nie wyższym niż 1 kV, urządzeń, instalacji i sieci o napięciu znamionowym powyżej 1 kV sieci elektrycznych oświetlenia ulicznego, aparatury kontrolno-pomiarowej i urządzeń i instalacji automatycznej regulacji, sterowania i zabezpieczeń w/w urządzeń instalacji;
- świadectwo kwalifikacyjne Nr (...) z 19.01.2015r. potwierdzające uprawnienia do zajmowania się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci na stanowisku eksploatacji, odnośnie urządzeń, instalacji i sieci elektroenergetycznych o napięciu nie wyższym niż 1 kV, urządzeń, instalacji i sieci o napięciu znamionowym powyżej 1 kV, zespołów prądotwórczych o mocy powyżej 50 kW, sieci elektrycznych oświetlenia ulicznego, elektrycznych urządzeń o

wykonaniu przeciwwybuchowym oraz aparatury kontrolno-pomiarowej i urządzeń i instalacji automatycznej regulacji, sterowania i zabezpieczeń w/w urządzeń instalacji;

- świadectwo kwalifikacyjne Nr (...) z 19.01.2015r. potwierdzające uprawnienia do zajmowania się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci na stanowisku dozoru odnośnie urządzeń, instalacji i sieci elektroenergetycznych o napięciu nie wyższym niż 1 kV, urządzeń, instalacji i sieci o napięciu znamionowym powyżej 1 kV, zespołów prądotwórczych o mocy powyżej 50 kW, sieci elektrycznych oświetlenia ulicznego, elektrycznych urządzeń o wykonaniu przeciwwybuchowym oraz aparatury kontrolno-pomiarowej i urządzeń i instalacji automatycznej regulacji, sterowania i zabezpieczeń w/w urządzeń instalacji;

- wydruk ze strony internetowej Zakładu (...) sp. z o.o. z 26.02.2021r. potwierdzający zakres działalności przedsiębiorstwa i – tym samym – możliwego zakresu obowiązków osób zatrudnianych przez to przedsiębiorstwo, w tym jego samego, i ustalenia, że w ramach zatrudnienia w Zakładzie wykonywano prace dotyczące m.in. budowy, remontów i modernizacji linii napowietrznych WN, SN i nn, również pod napięciem.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał podstawy skarżonej decyzji.

Wskazał też, że odwołujący się nie przedłożył dowodów w postaci zgłoszenia do osób zatrudnionych w szczególnych warunkach i opłacania składki na fundusz emerytur pomostowych.

Decyzją z dnia 3.11.2021r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił C. R. prawa do emerytury pomostowej.

W uzasadnieniu wskazał, że zgodnie z art. 4 ustawy z 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2018r. poz. 1924 ze zm.) prawo do emerytury przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31.12.1948r.,
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat,
3. osiągnął wiek wynoszący dla mężczyzn co najmniej 60 lat,
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący dla mężczyzn co najmniej 25 lat,
5. przed dniem 01.01.1999r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust. 1 i 3 niniejszej ustawy lub art.32 i art.33 ustawy emerytalnej,
6. po dniu 31.12.2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub pracę o szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust. 1 i 3 niniejszej ustawy,
7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Natomiast Zakład odmówił C. R. przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 4 ustawy, ponieważ po dniu 31.12.2008r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy.

Wskazał, że zgodnie z art. 38 ustawy o emeryturach pomostowych, w przypadku wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze po 31.12.2008r. płatnik składek jest zobowiązany dokonać zgłoszenia pracownika na drukach ZUS ZSWA do 31 marca danego roku kalendarzowego za rok poprzedni. W przypadku wystąpienia z wnioskiem o przyznanie emerytury pomostowej, zgłoszenie danych o pracy w szczególnych warunkach w danym roku kalendarzowym płatnik składek przekazuje do Zakładu w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia wniosku.

Na podstawie dowodów dołączonych do wniosku, uzyskanych w wyniku postępowania, Zakład uznał za udowodnione 38 lat, 4 miesiące i 17 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 18 lat i 11 dni pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od tej decyzji C. R. wskazał, że organ rentowy dokonał błędnej analizy stanu faktycznego przedmiotowej sprawy. Warunki pracy, w jakich był zatrudniony przed i po 31.12.2008r., nie zmieniły się. Całą winę za nieopłacanie składek ponosi pracodawca – (...) B., dlatego wydana decyzja jest krzywdząca.

W odpowiedzi na odwołanie na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał podstawy zaskarżonej decyzji.

Wskazał też, że uwzględnił okres pracy w warunkach szczególnych zgodnie ze świadectwem pracy w warunkach szczególnych z 17.03.2019r. Wskazano w nim, iż praca w warunkach szczególnych w Zakładzie (...) w B. wykonywana była w okresie od 6.12.1984r. do 31.12.2008r.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Odwołania za uzasadnionego uznać nie można było.

Odwołujący się nie spełnia bowiem warunków do otrzymania prawa do emerytury pomostowej.

Zgodnie z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31.12.1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1.01.1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31.12.2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Natomiast na podstawie art. 49 tej ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31.12.2008r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Z unormowania tego wynika, że przy nabywaniu prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, uwzględnieniu podlegają przypadające przed dniem 1.01.2009r. okresy pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej, jednakże wyłącznie w sytuacji spełnienia przez ubezpieczonego wszystkich pozostałych przesłanek określonych w art. 4, gdyż muszą one być spełnione łącznie.

Przy spełnieniu warunków formalnych, warunkiem koniecznym jest praca po 31.12.2008r. w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze określonych ustawą o emeryturach pomostowych, wskazana w wykazie prac, stosownie do art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy. Te wskazane w wykazie prace, stosownie do art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych prace w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze, są jeszcze bardziej „szczególne”, niż obowiązujące przed 1.01.2009r. W sytuacji odwołujących się, będzie to – stosownie do art. 3 ust. 2 ustawy, w załączniku nr 2 prac w szczególnym charakterze – praca elektromonterów bezpośrednio przy usuwaniu awarii oraz eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem.

Jeżeli natomiast osoby ubiegające się o emeryturę pomostową nie spełniają warunku kontynuowania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych po 31.12.2008r., to – zgodnie z art. 49 tej ustawy – muszą spełniać warunek 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy przed 1.01.2009r., czyli, w sytuacji odwołujących się, 15 lat pracy w charakterze elektromonterów bezpośrednio przy usuwaniu awarii oraz eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem.

Odnosnie tymczasem odwołujących się, nie można mówić w sprawie, że wykonywali prace elektromonterów bezpośrednio przy usuwaniu awarii oraz eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem. Nie dowodzi bowiem tego zebrany w sprawie materiał dowodowy, a tym bardziej zaprezentowany przez odwołujących się, którzy głównie powoływali się na to, że będąc zatrudnionymi, w tym po 31.12.2008r., uczestniczyli w usuwaniu awarii napowietrznych sieci elektroenergetycznych, a także dokonywali przyłączy nowych użytkowników do sieci elektrycznych oraz budowali w pobliżu napowietrznych sieci elektroenergetycznych nowe takie sieci, które po przełączeniu zastępowały te stare. Czynności tych dokonywali zaś po sprawdzeniu, że nie ma napięcia w sieci elektroenergetycznej, bądź odizolowaniu napięcia w sieci w celu kontynuowania pracy. Fakt wszakże, że odwołujący się posiadali świadectwa kwalifikacyjne oraz zaświadczenia o ukończonych kursach, na które wskazywał odwołujący się M. W., o niczym nie przesądzały. Tak samo wystawione odwołującym się świadectwa pracy o niczym nie przesądzały. Organ rentowy może bowiem zakwestionować świadectwo pracy potwierdzające wykonywanie zatrudnienia w warunkach szczególnych. Żadne bowiem świadectwa pracy nie są dokumentami urzędowymi w rozumieniu art. 243 § 1 i 2 kpc, gdyż podmiot wydający takie świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Tylko dokumenty wystawione przez wskazane organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwa pracy traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokumenty prywatne w rozumieniu art. 245 kpc, świadczące dowód tylko tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i do prawidłowości powołanej podstawy prawnej. Odwołujący się musieli więc udowodnić, że faktycznie wykonywali stosowne prace pod napięciem, mając do tego uprawnienia. Jak wynika z akt sprawy, przepisów tego dotyczących i szczególnie zeznań świadków W. H., pracownika Zakładu (...) w B. na stanowisku kierowniczym, a także P. C. – (...) w pogotowiu energetycznym w (...) (Zakładzie (...)), a później (...) pogotowia energetycznego i G. M., (...) pogotowia energetycznego, do prac pod napięciem trzeba było mieć specjalne uprawnienia prac pod napięciem – (...), a takich, jak przyznali odwołujący się słuchani w charakterze strony w trybie art. 299 kpc, nie posiadali.

Okoliczność wykonywania prac pod napięciem jest w sprawie istotna. Prace bowiem wskazane w poz. 17 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych dotyczą prac elektromonterów bezpośrednio przy usuwaniu awarii oraz eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem. Prace więc elektromonterów muszą być wykonywane bezpośrednio przy usuwaniu awarii napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach pod napięciem i eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem. Nie są tu kwalifikowane jako prace w szczególnym charakterze – jak to uważali odwołujący się – tylko same prace bezpośrednio przy usuwaniu awarii napowietrznych sieci elektroenergetycznych, bez warunków prac pod napięciem. Przepis wszakże wskazany w poz. 17 załącznika 2 co do warunków pracy pod napięciem dotyczy awarii i eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych. Gdyby dotyczył usuwania awarii tych sieci bez warunków prac pod napięciem, to po słowach „przy usuwaniu awarii” nie byłby przerwany słowami „oraz

eksploatacji”. Poza tym słowa „przy usuwaniu awarii” nie wiadomo czego dotyczyłyby. Tak więc słowa „przy usuwaniu awarii” i „oraz eksploatacji” trzeba czytać łącznie, jako dotyczących napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem.

Powołani w sprawie biegli sądowi P. K. z zakresu sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych oraz J. D. (1) z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy wskazali, na czym polega praca pod napięciem. Prace pod napięciem to bowiem wszelkie prace, podczas których pracownik ma kontakt z częściami pod napięciem lub sięga w strefie pod napięciem dowolną częścią ciała albo trzymanymi narzędziami, elementami wyposażenia lub sprzętu. Biegły przy tym P. K. wskazał, stosownie do § 23 ust. 3 rozporządzenia Ministra Energii z dn. 28.08.2019r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach energetycznych, na minimalne odstępstwa w powietrzu od nieosłoniętych urządzeń elektroenergetycznych lub ich części. Uznał także, w przeciwieństwie do biegłego J. D. (1), że odwołujący się M. W. pracował w szczególnym charakterze. Wykonywał bowiem prace związane z budową i modernizacją linii oraz stacji i rozdzielni elektroenergetycznych, co wynika z jego akt osobowych. Posiadał też początkowo uprawnienia do eksploatacji sieci, instalacji i urządzeń najwyższych napięć NN o napięciu do 220 kV, a później również bez ograniczeń napięcia. Obowiązujące natomiast prawo pozwala każdą robotę w zakresie elektrotechniki i elektroenergetyki, zgodnie z treścią w/w § 23 ust. 1 rozporządzenia, wykonać albo pod napięciem albo w pobliżu napięcia, albo przy wyłączonym napięciu. Ponadto wskazał, że do prac w normalnej praktyce eksploatacyjnej, których wykonanie nie jest możliwe w oparciu o technikę prac przy wyłączonym napięciu lub w pobliżu napięcia, należą prace pomiarowe i kontrolne. W czasie wykonywania pomiarów dokonuje się albo pomiarów parametrów sieci, instalacji i urządzeń elektroenergetycznych pozostających pod napięciem, albo też dokonuje się pomiarów parametrów sieci, instalacji i urządzeń elektroenergetycznych wyłączonych spod napięcia, ale za pomocą napięcia probierczego, specjalnie generowanego na potrzeby wykonania pomiarów, często wielokrotnie przekraczającego wartości znamionowe. Prace zaś pomiarowe i kontrolne są nieodzownym elementem niemal każdej wykonywanej pracy, służą bowiem albo diagnostyce sprawności sieci, instalacji i urządzeń elektroenergetycznych albo detekcji uszkodzeń i awarii, albo też potwierdzeniu sprawności sieci, instalacji i urządzeń elektroenergetycznych po wykonanych czynnościach eksploatacyjnych. Nie wskazał natomiast dokładnego wymiaru godzinowego czasu pracy odwołującego się w technologii pod napięciem w stosunku do prac w technologii w pobliżu napięcia i bez napięcia, bo zgodnie z treścią art. 128 § 1 kp, czasem pracy jest czas, w którym pracownik pozostaje w dyspozycji pracodawcy w zakładzie pracy lub w innym miejscu wyznaczonym do wykonywania pracy, a nie czas faktycznego realizowania roboty.

W obliczu jednak braku precyzyjnego odniesienia się biegłego P. K. do poszczególnych elementów definicji pracy w szczególnym charakterze w aspekcie pkt. 17 załącznika Nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych i braku bliższej analizy materiału dowodowego w sprawie, jego opinii podzielić nie można było. Nie zważył bowiem na to, a co uczynił biegły J. D. (1), że żaden ze świadków przesłuchanych w sprawie nie zeznał, aby odwołujący się M. W., a co za tym i idzie odwołujący się C. R., wykonywał pracę przy usuwaniu awarii czy też eksploatacyjne pod napięciem. Świadek F. D. zeznał mianowicie, że nie ma takiej technologii, żeby pracować pod napięciem linii napowietrznych oraz że prac na stacjach transformatorowych i rozdzielniach nie wykonuje się pod napięciem. Świadek A. N. zeznał, że na pewno nie robili prac pod napięciem linii biegnących w polu, a tylko przyłącza do domu robione były pod napięciem. Sam odwołujący się C. R. zeznał też wcześniej, słuchany jako świadek, że nie ma takiej możliwości, by ktoś wchodził pod napięcie. Z ich wszystkich zeznań wynika tylko, że wykonywali remonty, budowy i modernizacje napowietrznych linii energetycznych, a jak zachodziła potrzeba, to też pracowali przy usuwaniu awarii.

Za biegłym J. D. (1) należy powtórzyć, że odwołujący się M. W. oraz C. R., który był (...), w jakiej pracował M. W., zajmowali się w swoim Zakładzie (...) budową, remontami i modernizacją sieci i stacji transformatorowych, ale w warunkach pracy bez napięcia. Prace te zlecane były przez inwestora, którym były terenowe Zakłady (...) eksploatujące urządzenia i sieci linii energetycznych. Każdy zakład elektryczny w Polsce, co później wynika z zeznań świadków: J. D. (2) – (...) generalnego (...) Oddziału w B., oraz powołanych już P. C. i G. M., w strukturze swej posiadał i posiada własne grupy elektromonterów, całodobowo nadzorujące i dbające o stan techniczny wszystkich eksploatowanych sieci – linii energetycznych przesyłających energię elektryczną do odbiorców i na bieżąco usuwającą powstałe awarie siłami własnymi. W sytuacjach zaś związanych z poważnymi awariami, wynikłymi z przyczyn technicznych lub pod wpływem

zewnątrznych trudnych warunków pogodowych, (...) dodatkowo korzysta przy ich usuwaniu z usług branżowych podwykonawców, z którymi ma zawarte stosowne umowy. W takiej sytuacji, o ile Zakład (...) w B. miał z (...) podpisaną umowę, to po zleceniu prac przy usuwaniu awarii wysyłał swoją grupę (...), w składzie których pewnie byli odwołujący się, jednak nie wykonywali pracy pod napięciem. Jak podkreślił biegły J. D. (1), wykonywać prace pod napięciem mogą tylko pracownicy, którzy ukończyli kurs specjalistyczny, uprawniający do pracy technika (...), i złożyli z wynikiem pozytywnym egzamin z nabytych umiejętności. Zresztą wszyscy w sprawie świadkowie, w tym później wyżej wskazani zeznali, że awarie zawsze były usuwane bez prac pod napięciem, gdyż napięcie podczas usuwania awarii musiało być wyłączone.

Mając powyższe na uwadze, trudno więc i przyjąć, aby Zakłady (...) zlecały Zakładom (...) wykonywanie prac eksploatacyjnych napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem, a tym bardziej aby wykonywali je odwołujący się, nie mający uprawnień do prac pod napięciem. Posiadanie uprawnień do odpowiednich prac na urządzeniach elektroenergetycznych i do „samodopuszczenia się” do pracy na nich to nie to samo, co praca na nich pod napięciem. Bez posiadania odpowiednich uprawnień wykonywania prac pod napięciem, posiadanie jedynie uprawnień do odpowiednich prac na urządzeniach elektroenergetycznych, upoważniało tylko do prac na tych urządzeniach bez napięcia. Trzeba też w tym miejscu zauważyć, że nikt ze świadków nie wskazał, aby odwołujący się wykonywali prace (...) na napowietrznych sieciach elektroenergetycznych pod napięciem.

Odwołujący się nie wykonywali więc prac (...) bezpośrednio przy usuwaniu awarii oraz eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem.

Za taką nie można bowiem też uznać i dokonywania przyłączeń nowych użytkowników do istniejącej sieci. Nie jest to wszakże eksploatacja napowietrznych sieci elektroenergetycznych. Prace eksploatacyjne to – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach energetycznych z dnia 28.03.2013r. (Dz. U. z 2013r. poz. 492) – prace wykonywane przy urządzeniach energetycznych w zakresie ich obsługi, konserwacji, remontów, montażu i kontrolno-pomiarowym, a tym samym na istniejących już sieciach elektroenergetycznych. Przyłączanie nowych użytkowników do sieci nie mieści się więc w katalogu powyższych prac. W wykazie prac, jakie Zakład (...) w B. zlecił wykonanie Zakładowi (...) w B., też brak jest prac jako eksploatacyjnych napowietrznych sieci elektroenergetycznych. Ocena więc też przesłuchanych w sprawie świadków K. K. i A. H., pracowników Zakład (...) w B., że odwołujący się pracowali pod napięciem, dotyczy ewentualnie prac związanych z przyłączeniem nowych użytkowników. Ich też zeznania ocenić należało jako wspomagających w dążeniu do uzyskania przez odwołujących się emerytur pomostowych, gdyż byli pracownikami tego samego zakładu. Mieć też należy na uwadze, że Zakład (...) Sp. z o.o. w upadłości udzielił informacji, że ich pracownicy nie usuwali awarii oraz nie dokonywali eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem. Jeżeli zatem odwołujący się samodopuszczali się do prac związanych z przyłączeniem nowych użytkowników i dokonywali samego już ich przyłączenia do sieci będących pod napięciem, to nie w ramach eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych. Trudno też uznać, aby taka praca była wykonywana w rygorze wskazanym w art. 3 ust. 5 ustawy o emeryturach pomostowych, który stanowi, że za pracowników wykonujących prace w szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących pod dniem wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 3 (czyli załączniku nr 2). Pełny wszakże wymiar czasu pracy to praca pod napięciem całego dnia pracy, a nie tylko jakiś czas w celu dokonania odłączenia czy przyłączenia.

Praca więc odwołujących się w szczególnych warunkach to tylko praca do 31.12.2008r. przy wytwarzaniu, przesyłaniu energii elektrycznej oraz montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych jako (...) niskich i średnich napięć (Wykaz A Dział II rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Dz. Urz. Nr 8, poz. 43 ze zm.), ale bez napięcia. Taka zaś sama przez się nie daje podstaw do przyznania prawa do emerytury pomostowej.

Mając zatem to wszystko na uwadze, Sąd orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc jak w pkt. 1 wyroku i oddalił odwołania.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 99 kpc w zw. z art. 98 § 1 i 3 kpc i w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r., poz. 1804 ze zm.).
Odwołujący się przegrali sprawę, obowiązani są więc uiścić koszty zastępstwa procesowego organu rentowego.

PW/mmw